

Quid inde ? Quæ inter puncta ex æquo jacuerit longitudo , ea Recta, quæ secus Curva dignoscitur. Recta igitur reliquis ut deviis brevior, ideoque ad punctorum distantiam metiendam idonea ; deinde cum longo similium consecutionum agmine perpendicularem omnium quæ à puncto ad rectam duci possint brevissimam esse demonstrassent , ea mensura puncti distantiam à recta sciebant, tum pari ordine planum binis perpendicularibus, trinis solidum metiri didicerant, unde Philosophi trinam corporis dimensionem hauserunt. Pergamus igitur hac methodo, & quæ quamque notio proximo gradu sequatur animo attento aspiciamus, forte ab obviis ad avia & invia veniemus. Meministine quam brevi Plato facillique compendio puerum ad rem haud sane in medio positam cognoscendam hac via deducat ? qui non tam reminiscentiæ suscitatur, quod volebat firmamentum, quam acquirendæ scientiæ documentum exhibet. Videtis itaque quænam alia deinceps notionem extensi excipiat ? Terminatio. Inculcantur eadem proprietates. non est enim necesse sine fine protendi. Quid deinde ? Quæ suis singula terminis circumscripta sunt vel conjuncta quiescere, vel à se mutuò seungi nil vetat, modò vis movendi non desit, hæc unde arcessenda sit nondum inquirimus. Quid porro deinceps ? ut omnia extrema, intima, media scruteris nihil aliud cogitatione distincta ac delucida præter partium quietum nexum, atque innumerabilem terminationum, ac motuum varietatem in lucem proferes. Quam tantam esse perspicias, ut utriusque tum multiplicitate, tum mixtione, nulla non extensorum quocunque seu genere, seu numero quantumvis immensa disparitas comprehendiqueat, iisdemque proinde explicari debeat, cum præterea nihil ab extenso perspicua manet scaturigine, neque è turbido veritatem puram expiscari liceat. Sentis calorem, sentis sonum, sentis saporem. Quid hoc ? certis quibusdam modis te manu, lingua, auribus sentis affici, id vero quod afficit nec quid, nec quale sit persentiscis, ne quidem unde ista procedat affectio sentione tum percipis, sed ratiocinatione postmodum colligis. Cum calorem quippiam esse pronuncias quod eo quo quisque experitur modo manus affici videatur, de affectione non parum experiendo cognoscis, de calore quid nosti ? cum & quid, qualisve sit, & quæ ratione illam ipsam pariat affectionem ignores. Unde igitur lucem afferas qua calor actionem in alia intelligere possis, cum actio in te ipsum, qua nihil habes clarius quo reliquorum cognitio paulatim eluceat, in summis obscuritatibus posita sit ? Si quis horologii capsula conclusi nil nisi indicem lento motu volubilem videns, & campanulæ sonitum audiens rei ignarus scire quid de re nova, & curiosa perciperet, tuque rostra conscendens longo sermone, grandi supercilio, atque ingenti clamore vociferans,

Vulgares
notiones
rerum ni-
hil docent

Exemplum
ostenditur.